

*Särtryck ur
Bohusläns Hembygdsförbund
årsskrift 1974*

Stenåldersbebyggelsen på Skaftö

av Evald Johansson

Stenåldersbebyggelsen på Skaftö

av Evald Johansson

Före 1925 fanns det ingen som tagit sig för att forska i den förhistoriska bebyggelsen på Skaftö. Det fanns visserligen folk som hittat stenåldersredskap i jorden vid odlingen eller vid andra jordarbeten på 1880–1890-talet och som tagit vara på dessa saker. De bestod av tjocknackade stenyxor, dolkskaft och tunna flintblad.

I anledning av ett fynd av en trindyxa kom dr Johan Alin och seminielärare J. Ekström hit i samband med boplatundersökningar i Boke-näs och Dragsmark 1925. Detta skedde under sommaren medan skörden ännu stod på rot. I annat fall kanske de hade lyckats bättre. De fick i alla händelser upptecknat 33 boplatser jämte en del fyndplatser från äldre tid. De boplatser som Alin och Ekström noterade avvägdes med barometer till höjden över havet. Sedermera var Alin här flera gånger för att avväga åtskilliga boplatser, som jag anträffat.

Sedan Alin och Ekström lämnat Skaftö fortsatte jag på egen hand sökandet efter boplatser. Jag har anträffat 48 st., och sammantaget med Alins och Ekströms boplatser har på Skaftö noterats 81 st. De har samtliga varit strandboplatser, där innevånarna levat av fiske och jakt. Det förefaller dock som om någon form av jordbruk skulle ha bedrivits på den stora boplaten vid Åseberget (nr 1), möjligen också på boplaten på den senglaciala skalbanken på Evensås (nr 3).

Det har från visst håll gjorts gällande, att boplatserna endast varit temporärt bebyggda. Enligt min mening har det förekommit en permanent bebyggelse att döma av den rikliga förekomsten av fornsaksmaterial. Några stenkammargravar har sannolikt inte förekommit på Skaftö, men har de funnits så har den intensiva odlingen utplånat sådana gravar. Icke heller har några av stenålderns markgravar anträffats.

Till dr Johan Alin står jag i stor tacksamhetsskuld. Städsse var han villig att med goda råd hjälpa mig över nybörjarstadiet. Likaså har arkeologen fil. kand. Monica Lundberg i samband med riksantikvarieämbetets nyinventering av fornlämningarna på Skaftö 1969 ägnat ett stort intresse åt mina boplatundersökningar och har sorterat och bestämt de fynd, som jag hopbragt. För vad hon gjort är jag henne mycket tacksam.

I det följande redovisas boplatserna allt eftersom de har hittats. Det må särskilt framhållas, att det är framförallt de äldsta boplatserna, som har givit de mest varierande fynden. Tack vare mina dagboksanteckningar är det möjligt att lokalisera boplatserna ute i terrängen, trots att marken nu ofta är igenlagd. Alins nummer står inom parentes.

Boplat nr 1(21) vid Åseberget, mellan gårdarna Näreby och Berg, kallad *Långedalen L. Grönskult*. Boplaten omfattar cirka 1 har. Läge S. O. Fornsaker påträffas över hela området. Boplaten ser ut att ha varit bebodd hela stenåldern igenom. I gammal tid har anträffats ”stensläggor” (läs stenyxor), som kommit bort. Möjligen har här bedrivits ett primitivt jordbruk under yngre stenåldern. Boplatsens höjd över havet 37–38 m., enl. Alin l.p. 26 m.

Material flinta: Kärnyxor 181, kärnborr 10, skivya-mejsel 1, knacksten 44, kärna 47, knuta 21, kölskrapa 9, handtagskärna 4, konisk mikrokärna 3, övrig mikrokärna 1, kärnavslag/skiva 8, kniv 9, skrapor 38, hullingspets 1, avslag, spån med retuscherad spets 50, avslag med retusch 169, slaget flintstycke med eller utan retusch 155, mikrospån 4, avslag/spån 98, tångepilspets 1, cylindrisk kärna 7, tjocknackig slipad yxa 3 st.

Bergart: Trindyxor 32, lihultyxor 13, övriga bergartyxor 23, bergartstycke med eller utan efterbearbetning 19, 1 bryne, 2 slipstenar, 1 skifferhacka med skafthål, 1 skifferyxa, slipad vid eggen, 1 nackböjd skafthålsyxa, 2 krukskärvor.

Boplat nr 2, Roseplatsen, Berg. Boplaten är belägen cirka 400 m. från boplaten vid Åseberget i nordöstlig riktning, på en liten odling där vägen går fram till Åseplatsen. Rikligt med flintavfall över hela åkern. Höjd över havet 34–35 m.

Material: Kärnyxor 6, knacksten 1, knutor 10, kärnavslag/skiva 2, knivar 3, skrapa 1, avslag/spån med retuscherad spets 8, avslag/spån

med retusch 5, slaget flintstycke med el. utan retusch 8, mikrospån 5, avslag/spån 2.

Boplats nr 3 (5), Evensås, 400 m. söder om husen på Lilla Skaftö gård på en senglacial snäckskalsbank, omedelbart vid berget med bronsåldersröset. De Geer ("Quaternary Sea-Bottoms", kartan sidan 35) har för boplatsens lägre del siffran 35 och för högsta punkt 38,6 m. Enligt Alin höjd över havet 33–37 m. Flintan går ner till 16–20 m., där den förekommer i sand- och mägerhålorna.

Material flinta: Kärnyxor 13, kärnborr 1, knacksten 1, kärna 5, knuta 2, kölskrapa 1, övrig mikrospånkärna 1, kniv 1, skrapa 3, avslag/spån med retuscherad spets 6, avslag, spån m. retusch 9, slaget flintstycke med eller utan retusch 7, avslag spån 12, tångespets 1, cylindrisk kärna 1, tjocknackig slipad yxa/mejsel 1. *Bergart:* Lihultyxa 1, trindyxa 1, tjocknackig yxa 1.

Vid snäckskalstälten hittades ett skelett på en höjd över havet av 23 m. I närheten anträffades en 20–30 cm. lång flintspets (dolk?), 3 stenxor, därav en med hål i mitten och egg i båda ändarna och två hade egg i båda ändarna men ej hål. Se Göteborgs och Bohusläns forn.m.fören. tidskrift 1932–1933, sid. 215. Skelettet som låg 20 cm under grästorven, kom till Göteborg, och blev 1970 av professor Gejvall vid Osteologiska forskningslaboratoriet föremål för undersökning med C 14. Enligt ingången meddelande var skelettet 4.650 år och personen troligen drunknad, före eller under döstid.

Boplats 4, Skräppås, Lilla Stuveröd, cirka 600 m. rakt söder om husen, i utmarken på en uppodlad åker. Läget skyddat mot norr och väster. Slagen flinta förekommer rikligt. Höjd över havet 35–36 m., enl. Alin 30 m.

Material flinta: Kärnyxor 93, kärnborr 8, skivyxa/mejsel 3, knacksten 7, kärna 20, knuta 17, kölskrapa 1, övrig mikrospånkärna 3, kärnavslag/skiva 4, kniv 7, skrapa 3, avslag/spån med retuscherad spets 10, avslag med retusch 34, slaget flintstycke med eller utan retusch 35, mikrospån 1, avslag spån 51, cylindrisk kärna 1. *Bergart:* Trindyxor 4, bergartstycke med eller utan efterbearbetning 4, knacksten av kvartsit 1.

Boplats 5 a (27), Lillom, L. Grönskult, 400 m N.V. om Gunnesbo skola, 250 m. V. om Bergstedts kvarntomt, södersluttning mellan uppskjutande bergryggar. Rikligt med flinta. Höjd över havet 19 m.

Fynd: Slipad stenyxa med spetsig nacke, borr 1, brynsten 1, knackstenar, knutor.

Boplats 5 b, Lilla Grönskult, 50 m. nedanför boplats 5 a i odlad åker. Fynd: Tjocknackig slipad stenyxa, trekantig pilspets, ämne till spjutspets.

Boplats 6, "Fagerbacka", St. Backa: omedelbart S.V. om "Björns damm" i en långsluttande åker. Sparsamt med flintavfall.

Fynd: Kärna 1, skrapa 1, avslag/spån med retusch 1, avslag/spån 10, tångepilspets 1. Cirka 200 m. söder om boplatsen fynd av människo-skelett, med C 14 bestämt till 4.500 år.

Boplats 7 (24?), Stora Backa och Löndal, 300 m. norr om Löndals gård, på höjden öster om snäckskalsbanken. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet, barometer, 16–19 m. Redskap: Knuta 7, kärnavslag/skiva 2, skrapor 5, avslag/spån med retuscherad spets 4, avslag/spån med retusch 7, slaget flintstycke med eller utan retusch 4, avslag/spån 50, tångepilspets 1.

Boplats 8 (12), "Kalvhagarna", Fiskebäck, 300 m. N.V. från "Jons lid" på de högsta höjderna mellan några uppskjutande bergknallar. Delvis planterad med skog. I planteringshålen rikligt med flinta. Höjd över havet 30–37 m.

Fynd: Spetsnackig kärnyxa 1.

Boplats 9 a, "Borgehålan", Berg, 200 m. söder om Stockeviks backe vid gångstigen som leder upp till Långedalen, i en odlad åker. Rikligt med flintavfall. I backen synes en stensättning, möjligen en hyddbotten. Höjd över havet cirka 16 m.

Material: Kärna 1, knuta 1, kärnavslag/skiva 1, skrapor 2, avslag/spån med retuscherad spets 1, avslag/spån med retusch 3, slaget flintstycke med eller utan retusch 1, avslag/spån 30, tjocknackig slipad yxa/mejsel 1, eldslagningssten 1, bergartstycke med eller utan efterbearbetning 2.

Boplats 10, "Röds kalvhage", Röd, 150 m. från Båtsmansstugan i N.O. på en mot väster sluttande åker med skydd från norr. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet 17–19 m.

Material: Trekantig pilspets 2, skedskrapa 1, spånkärnor, skärvor med tillknackning, flintämne. Dessutom har Albert Johansson i Fiskebäckskil hittat flera tångepilspetsar.

Boplats 11, vid "Lysberget", Stora Grönskult, 150 m. N.V. om kvarn-

tomten ovanför "Alfreds källa", 150 m. öster om den gamla vägen mot Edshagen. Söderläge. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet 16 m.

Fynd: Kärnyxa 1, knuta 1, kölskrapa 1, skrapa 2, avslag/spån med retusch 2, slaget flintstycke med eller utan retusch 26, tångepilspetsar 3, tjocknackig slipad flintyxa 2, avslag av slipat redskap 1. Dessutom har Albert Johansson i Fiskebäckskil hittat en tjocknackig mejsel, slipad.

Boplats 12, Lilla Backa, vid kvarnberget, 200 m. norr om Lilla Backas hus på den s.k. Skräddartomten. Sluttning åt söder och sydväst. Rikligt med avfall. Höjd över havet 19,5–20 m.

Material: Kärnyxa 1, knutor 1, kniv 1, skrapor 12, avslag/spån med retuscherad spets 1, avslag/spån med retusch 7, slaget flintstycke med eller utan retusch 1, avslag/spån 35, tångepilspets 5, cylindrisk kärna 9, eldslagningssten 1, avslag av slipat redskap 1, tväreggad pilspets 1, ornerad skafthålsyxa 1.

Boplats 13 (36), Fossa, södra sidan av vägen där den går genom passet ovanför Rågårdsvik, med södersluttning mot Rågårdsvik. Höjd över havet 15–16,5 m.

Fynd: Kärna 1, knuta 4, kärnavslag/skiva 1, skrapor 6, avslag/spån med retuscherad spets 1, avslag/spån med retusch 3, slaget flintstycke med eller utan retusch 8, avslag/spån 395, tångepilspetsar 2, cylindrisk kärna 1, tjocknackig slipad yxa/mejsel 2, två ryggsån, stickel 1.

Boplats 14, "Maa", Lyckan, Fiskebäck, 50 m. V. om det stora grusetaget på en mot väster sluttande åker. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet 22 m.

Fynd: Skrapa 2, slaget flintstycke med eller utan retusch 3, avslag/spån 7, tångepilspets 3, cylindrisk spånkärna 4, tjocknackad slipad yxa/mejsel 1.

Boplats 15, Ramholmen, invid husen. Höjd över havet 16–19 m. Anders Johansson lär ha hittat en del föremål som "Vikarvet" fått.

Boplats 16 (30?), "Styckelia", Gunnesbo, 300 m. sydost om gården Gunnesbo i åkern som sluttar ner mot Ramholmsbro. Sydostläge och skyddat mot V. och N.V. Rikligt med flint- och grönstensavfall. Höjd över havet 25 m.

Fynd: Kärnyxor 11, kärnborrh 2, spetsredskap 4, skivya/mejsel 2, knacksten 1, kärna 11, knutna 22, handtagskärna 1, konisk mikrokärna 1, övrig mikrokärna 2, kniv 3, skrapa 5, avslag/spån med retuscherad spets

4, avslag/spån med retusch 38, slaget flintstycke med eller utan retusch 25, mikrosnån 2, avslag/spån 49, cylindrisk kärna 3, tjocknackig slipad yxa-mejsel 1, eggavslag 1, mikrolit 1, stickel 1.

Bergart: Lihultyxa 8, bergartstycke m. el. u. efterbearbetning 10.

Boplats 17, Gunnesbo, på sluttningen nedanför nr 16. Sydostläge. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet 23 m.

Fynd: Skivskrapa 1, kärnyxa 1.

Boplats 18 i Långedalen (Näreby), 50 m. sydväst om boplats nr 1 på en odlad avsats vid Åseberget. Sydostläge. Höjd över havet 35–37 m.

Fynd: Kärnyxa 1, knacksten 1, kärna 1, avslag/spån 19.

Boplats 19 å Fiskebäck, 150 m. väster om Fiskebäcks bro, översta avsatsen av en åkerlycka, vid gärdesgården. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Långsmal flintskärva med tillknackning (pilspets?).

Boplats 20 St. Stuveröd, vid Hea, 300 m. väster om Hea i ett litet grustag. Nordsluttning. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 16–18 m.

Fynd: Grönstensyxa med smalsidor 1.

Boplats 21 (20) St. Stuveröd, ”Lilla intaget”, 200 m. norr om gården i en mot norr och väster sluttande åker. Sparsamt med flinta utbredd över ett stort område. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Skivskrapa 3, borr 1.

Boplats 22 Svinevik, St. Stuveröd, 150 m. söder om Hea. Slagen flinta i en gammal körväg, överst på höjden. Intet medtogs. Höjd över havet 18 m.

Boplats 23 Arsund, Islandsberg, på en igenlagd åker. Sydostläge. I uppluckade stenhögar slagen flinta. Intet medtogs. Höjd över havet cirka 16 m.

Boplats 24 Stora Grönskult, cirka 100 m. nordost om gården på höjden ovanför kolmilan på en igenlagd åker. I stenhögarna hittades slagen flinta och i åkern nedanför gärdesgården sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 16 m.

Fynd: Kärna 1, flintavfall.

Boplats 25 (16) Stora Grönskult på en avsats på västra sidan av kullen med Grönskults kvarn, 150 m. öster om vägen mot Edshagen.

Lokalen utgöres av en grustäckt bergavsats. I sanden under torven rikligt med flintavfall.

Fynd: Flintavfall, spånkärna 1, spån 2, kärnor 2.

Boplats 26 å St. Grönskult, "lertaget", 100 m. öster om nr 24 i ett lertag. Slagen flinta, nerrasad. Flintavfall. Flinta med tillknackning. Höjd över havet 14 m.

Boplats 27 (15) St. Grönskult, Rammedalen, 50 m. öster om Alf Anderssons stuga. Ostronbank, södersluttning, sparsamt med flinta. Inga redskap. Höjd över havet 24 (18?) m.

Boplats 28 St. Grönskult på en liten odling, 50 m. söder om kvarn-tomten. Sydvästläge. Rikligt med flintavfall, särskilt korta tunna spån. En del spån medtogs. Inga redskap. Höjd över havet 20 m.

Boplats 29 (14) Berg, Edshagen, omedelbart öster om husen. Sparsamt med flintavfall. Inga fynd. Höjd över havet 20 m.

Boplats 30 St. Grönskult, Ulvedalsmyren, 40 m. norr om "Ålder-liden", 35 m. öster om husen på en ostronbank. Rikligt med flintavfall. Höjd över havet 19 m.

Fynd: Pilspetsar 2, tjocknackad flintyxa.

Boplats 31 St. Backa, "Lyshult", 200 m. nordväst om ostronbanken i Löndal på en mot N.O. sluttande åkerlycka. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 25 m.

Boplats 32 Lilla Backa, nordost om "kvarnberget". Ostsluttning. I dikeskanten slagen flinta. Inga redskap. Höjd över havet 24 m.

Boplats 33 St. Backa på en liten åkerteg 50 m. norr om nr 7, 200 m. nordost om ostronbanken på Löndal. Sparsamt med flinta. Höjd över havet 30 m.

Fynd: 2 skivskrapor. Del av rund stensättning (hyddebotten?).

Boplats 34 (25) Löndal-Backa, belägen på den postglaciala snäck-skalsbanken. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 14—17 m.

Fynd: Skrapa 1, avslag/spån med retusch 1, slaget flintstycke med eller utan retusch 1, avslag/spån 4, tjocknackig slipad yxa/mejsel 1, lihult-yxa 1.

Boplats 35 Lilla Backa, 100 m. norr om "kvarnberget" på en mot söder sluttande åker. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 30 m.

Fynd: En spetsnackig yxa, något slipad.

Boplats 36, "Svinemyr", 50 m. N. O. om gruvan på en högt belägen

mot öster sluttande platå som aldrig varit odlad. Skyddat läge. Där vattnet skurit igenom jordlagret samt i gångstigen hittades flintavfall. Vid provgrävning kom flintavfall och träkol fram. Höjd över havet 37—39 m.

Fynd: Kärnyxor 1, knutor 2, tjocknackig slipad yxa/mejsel 1, avslag/spån m. retusch 3, slaget flintstycke m. el. u. retusch 2, avslag/spån 95.

Boplats 37 Berg, "Roseplatsen", vid gångstigen 150 m. N.V. om nr 2 mellan några låga bergknallar. Höjd över havet 36 m.

Fynd: Borr 1, skivya 1, kärnor 4.

Boplats 38 St. Grönskult, i en liten odling mellan Båtsmansstugan och landsvägen. Sparsamt med flinta. John Jarnedal har här hittat en hjärtformig pilspets. Höjd över havet 15 m.

Boplats 39 Berg (Edshagen), där gamla vägen öster om Edsvattnet når sin största höjd. Ostronbank. I grushålen slagen flinta. Inga redskap. Höjd över havet 36 m.

Boplats 40 (6) Vägeröd, 150 m. sydost om gården bredvid vägen till Vägeröds dalar. Sydostsluttning. Sparsamt med avfall. Inga redskap. Höjd över havet 19—24 m.

Boplats 41 (1) å Lunnevik, där vägen till "Ögården" sluttar mot N.O. i ett trångt pass, 50 m. väster om Poste-Lottas hus. Sparsamt med avfall. Det är möjligen här som Sander Johansson hittat en slipad flintyxa, som han äger. Höjd över havet 27 m.

Boplats 42 (2) Lunnevik, 200 m. väster om vägkorset ovan pensionatet på en ouppodlad terrass. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 39—41 m.

Fynd: Ämne till en hög skrapa eller handtagskärna.

Boplats 43 (3) Lunnevik, ovanför köksträdgården, i sluttningarna upp mot vattendammarna. Höjd över havet 25 m. Ragnar Olsson har härifrån ett 50-tal artefakter, däribland 2 hjärtformiga pilspetsar.

Boplats 44 (4) å Skaftö gård, 200 m. syd om vägkorset ovan Lunnevik, 100 m. öster om landsvägen, i åkern på en avsats. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 21 m.

Boplats 45 (7) vid ödetorpet "Bonn", Evensås, 300 m. nordost om Evensås skola, i en åker. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 16 m.

Boplats 46 (8) Vägeröd vid torpet "Näckedammen", 200 m. syd om

Evensås skola. Rikligt med slagen flinta i åkern. Höjd över havet 24 m.

Alin har hittat: knacksten 1, kärna 1. Förrre arrendatorn Ludvig Larsson har hittat en skafthålsyx. John B. Johansson i Göteborg säger sig ha hittat en malsten nära boplatsen; höjd över havet 19 m.

Boplats 47 Evensås, 100 m. norr om den senglaciala skalbanken på ett mot sydost sluttande gärde. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Skivskrapa 1, spån.

Boplats 48 (18) St. Stuveröd, "Hea", i en mot söder sluttande åker, öster om husen. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 16 m.

Boplats 49 (32) St. Stuveröd, 300 m. S.O. om gårdarna i Stuveröd i en smal åker som leder ner mot sjön. Sparsamt med flintavfall. Prov medtogs. Höjd över havet 19 m.

Boplats 50 (33) St. Stuveröd, 800 m. sydväst om gården, mitt för nordändan av Ramholmen, i kanten av en väg som leder till utmarken. I hålorna vid vägen flintavfall. Höjd över havet 21–23,5 m.

Fynd: Knackstenar 2, spjutspets 1.

Boplats 51 St. Stuveröd, 300 m. sydväst om nr 50, i en mot nordost sluttande ostronbank. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Knacksten 1, skivyxa 1, flintyx, väl slipad 1, kärna 1.

Boplats 52 (28), 200 m. söder om L. Stuveröd, norra sidan av vägen mot Gunnesbo, åker. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 22 m.

Boplats 53 (29) Gunnesbo, odlad avsats, 200 m. sydost om folkskolan. Flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 14 m.

Boplats 54 (31), 400 m. S.V. om Gunnebo skola, på en igenlagd åker, omgiven av stora odlingsrös. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Kärnyxa 1, borrh, skärvor.

Boplats 55 Gunnesbo, "Gullhög", i åkern, läge åt väster. Slagen flinta, inga redskap. Höjd över havet 19–20 m.

Boplats 56 Gunnesbo, något söder om husen bredvid vägen som leder åt Rågårdsvik. Höjd över havet 16–18 m.

Fynd: Flintsåg 1.

Boplats 57 L. Grönskult, på höjderna rakt N.V. ovanför Prästbron.

Sydostsluttning. På ömse sidor av bäcken i åkern flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 18–19 m.

Boplats 58 (37) Näreby, "Hästedalen", 200 m. norr om Hästedalens källa. Åker, sydostsluttning. Höjd över havet 30 m.

Fynd: Spånkärna 1, blockborr 1.

Boplats 59 Fiskebäck, "Lyckan", södra sidan av landsvägen på en åker omedelbart ovanför Fiskebäcks brygga. Sydostläge. Flintavfall. Höjd över havet 18–20 m.

Fynd: Trekantiga pilspetsar 2.

Boplats 60 Fossa, 50 m. nordost om nr 13, på västra sidan av vägen, där vägen går genom ett trångt pass ovanför Rågårdsvik. Sparsamt med flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 18 m.

Boplats 61, Fossa, Asperna (Aspevägen), 400 m. N.V. om husen, på en åker mellan låga bergknallar. Sydligt läge. Flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 19 m.

Boplats 62 Lilla Grönskult, omedelbart norr om Åseberget. I åkern och i ljungmarken omkring Kolerakyrkogården slagen flinta, vilken även förekommer på kyrkogården. Höjd över havet 35 m.

Fynd: Skärva med tillknackning, skärvor och spån.

Boplats 63 St. Grönskult, Edshagen, omedelbart ovanför transformatorn vid Edsvattnet, på södra sidan av vägen till Lunnevik. Sparsamt med flinta. Höjd över havet 14–16 m.

Fynd: Dolk, hittad av Georg Karlsson.

Boplats 64, Fiskebäck, Lyckan, vid Tholéns tomt, västra sidan av vägen, avsats mot öster. Tholén har förutom flintavfall funnit skaftet av en flintdolk. Höjd över havet 14–16 m.

Boplats 65 å "Torsgårdet", Berg, på en ostronbank, 300 m. väster om vägkorset vid Grönskult. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 14 m.

Fynd: 1 dolk.

Boplats 66 Lilla Grönskult (Bruhouane), på sluttningen nedanför nr 5. Sydostläge, i en åkerlycka. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 19 m.

Fynd: 1 kort spånkärna, 1 skärva med tillknackning, spån och skärvor, 1 tjockknackig slipad stenya.

Boplats 67, Lyckan, Fiskebäck, i åkern rakt ovanför Kyrkbrunnen. Höjd över havet 20–22 m.

Fynd: En del skrapor, i övrigt sparsamt med flintavfall. Längre upp i boplatsens kant en slipad stenxya med skafträdda.

Boplats 68 Lilla Stuveröd, öster om Gunnesbo småskola. Nyodling. Läge mot väster. Rikligt med flintavfall.

Fynd: Tjocknackig flintxya, ej slipad 1, nackdelen av slipad flintxya 1, skivskrapa 1.

Boplats 69, Lunnevik, Skaftö gård, 100 m. från färjeläget. Odling framför Arnold Karlssons hus. Sparsamt med flintavfall. Höjd över havet 18–20 m.

Fynd: Trekantiga pilspetsar 2, spånpilspets 1, skivskrapor 4, mejsel 1, spånskrapor 2, skärva av slagen flintxya 1, skärvor med tillknackning.

Boplats 70, Stora Skaftö, 250 m. N.O. om väderkvarnen, i en liten sänka vid bergen, där Märta Johansson har sin sommarstuga. S.O.-läge. Vid odling på tomten hittades 5 kärnyxor, 1 skivxya, 1 trindyxa, något slipad, hoplagda cirka 25 cm djupt, dessutom några skrapor och knutor. Ett tunt snäckskalslager finnes, möjligen kulturlager med kolbitar. Höjd över havet 37–39 m.

Boplats 71, Evensås, 200 m. väster om snäckskalsbanken, på i gammal tid upptagen åker, östsluttning. Vid provgrävning 1961 hittades mycket flintavfall men inga redskap. Höjd över havet 35–37 m.

Boplats 72, Vägeröd, i vägen mot Dalsängen. Sparsamt med flinta. Sydläge. Höjd över havet 19 m.

Boplats 73, Gunnesbo hamn. Söderläge mot Ramholmen. Vid provgrävning flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 37 m.

Boplats 74, Vägeröds lid, där den gamla vägen gick fram. Flintavfall. Höjd över havet 19 m.

Boplats 75, St. Stuveröd, framför Axel Mattssons hus. Höjd över havet 19–20 m.

Fynd: Spjutspets 1, spjutspets (avslagen) 1, flintsåg eller del av spjutspets, som möjligen använts som eldslagningssten 1.

Boplats 76, Nycklevik, St. Stuveröd, ovanför Agnes Abrahamssons hus. I sluttningen har anträffats en flintdolk. Höjd över havet 14–15 m.

Boplats 77, Nycklevik, St. Stuveröd, i kohagen mitt emot nr 76 på

andra sidan vägen mot Nycklevik. Slagen flinta. Läget dominerande. Höjd över havet 16–18 m.

Boplats 78, Fossa, där en gammal väg utgår från Gunnesbo ovanför Rågårdsviks pensionat, i diket. Sparsamt med flinta. Höjd över havet 18 m.

Fynd: Trekantig pilspets 1.

Boplats 79, Röd, 75 m. N. om prästgårdens hus.

Fynd: Skedskrapor 2.

Boplats 80, Fossa, på vägen mot Vallarna. Gammal odling. Sydvästläge. Flintavfall. Höjd över havet 14–16 m.

Fynd: Sempel skafthålsyx 1, dolk 1.

Boplats 81, Gunnesbo, 75 m. söder om Arne Alms hus. Sydvästläge, sparsamt flintavfall. Inga redskap. Höjd över havet 14–16 m.

Övriga fynd, flinta: Kärnyxor 13, kärnborr 3, knacksten 10, kärnor 8, knutor 9, kölskrapa 3, kärnavslag 1, knivar 3, skrapor 36, avslag med retuscherad spets 22, avslag med retusch 55, slaget flintstycke med eller utan retusch 22, mikrospån 2, avslag/spån 107, tångepilspetsar 30, cylindrisk kärna 9, tjockknackig yxa-mejsel 11, eldslagningssten 3, avslag av slipat redskap 1, ryggsnån 8, dolk 6, skära 2, spjutspets, flathuggen, 3, tunnackig yxa 3, skedformig skrapa 1. *Sten*: Trindyxa 6, lihultyxa 3, enkel skafthålsyx 1, bryne 3, slipsten 4, klubba med skafränna 1, mejsel av kvartsit 1.

Lantbrukare Evald Johansson i Långedalen på Skaftö, välkänd för denna årskrifts läsare genom sina uppsatser *Om Skaftö i gången tid* (i årg. 1968) och *Upp-teckningar om 1800-talsfiske på Skaftö* (i årg. 1971), fick inte själv se denna sin uppsats om Stenåldersbebyggelsen på Skaftö i tryck. Han avled 80-årig förvåren 1974. Sitt Skaftö kunde Evald Johansson som ingen annan. Skaftö hembygdsförening bildade han 1928 och på 20-talet började han, inspirerad av dr Johan Alin, de forskningar som ledde till upptäckten här av så många stenåldersboplatser. De fynd han under årens lopp gjort på dessa skänkte han 1971 till Uddevalla museum, som vid sidan av Arkeologiska museet i Göteborg därmed utgör den naturliga utgångspunkten för den som vill studera Skaftö stenålder. En snabbskiss av Skaftö stenålder har tecknats av Monica Lundberg i Göteborgs arkeologiska museum Årstryck 1970. Då Bohusläns hembygdsförbund 1967 första gången utdelade sin förtjänstplakett "För gott arbete" var Evald Johansson en av mottagarna. Han hade gjort sig förtjänt av den. *A. F.*

